

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn,

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkkerk. Telefoon 01837-1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720-73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Spreken na de dood

„En Mozes nam de beenderen van Jozef met zich”.

(Exod. 13:19a)

Kan iemand nog spreken, nadat hij gestorven is? In eigenlijke zin niet, maar in oneigenlijke zin wel!

We lezen van Abel in Hebr. 11: „En door dat geloof, spreekt hij nog, nadat hij gestorven is”. Ditzelfde kunnen wij zeggen van Jozef. Op de laatste bladzijde van het bijbelboek Genesis lezen wij: „En men leide hem in een kist in Egypte”. Zo eindigt het bijbelboek, dat ons spreekt over de wording van alle leven, over een kist, waarin het dode lichaam van Jozef werd gelegd. Deze kist — o zeker — spreekt over de bezoldiging der zonde, maar deze kist legt ook getuigenis af van Jozefs geloof! Stervende immers heeft Jozef gemeld van de uitgang der kinderen Israëls, uit Egypte naar Kanaän en heeft daarom bevel gegeven van zijn gebeente. Zijn gebeente moest uit Egypte naar Kanaän worden opgevoerd! Hoe gaat het tekstwoord dan tot ons spreken als we lezen: „En Mozes nam de beenderen van Jozef met zich”.

Toen Israël uit Egypte trok, droeg het zilveren en gouden vaten met zich. Dat had de Heere zo gewild. Nog groter schat droeg Israël echter met zich en dat was die kist met de beenderen van Jozef. Die kist sprak over het goud des geloofs! Een gedurig getuigenis ging daarvan uit: God is getrouw! Zijn beloften falen niet! Wat een voorrecht dit goud des geloofs te mogen kennen in ons leven.

Dan leert het geloof enerzijds beleven: „Onze beenderen zijn verdord en onze verwachting is verloren, wij zijn afgesneden”; anderzijds leert het geloof de beloften Gods verstaan: „Ziet Ik zal uwe graven openen en zal u uit uwe graven doen opkomen, o Mijn volk en Ik zal u brengen in het land Israëls”. De garantie daarvan is het geopende graf van Hem, Die dood is geweest en weder levend is geworden en Die heeft gezegd: Ik leef en gij zult leven!

Dit goud des geloofs glanst tot over de dood en over het graf heen. 430 jaar was het geleden dat Jozef gestorven was, maar door die kist met dore beenderen, bleef hij nog spreken, al was hij dan gestorven.

Staan wij dan naar dat goud des geloofs, want dat goud garandeert een plaats in de gouden lichtstad hierboven, waar God in Christus zal zijn alles en in allen. Van de aartsvaders lezen wij, ze zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben ze van verre gezien, en geloofd en omhelsd, en hebben beleden, dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren. Daarom schaamt Zich God hunner niet om hun God genaamd te worden, want Hij had hun een stad bereid.

Wijlen Ds. M. Baan.

HET EVANGELIE VAN CHRISTUS

51

Het leven is een zaaien in tweeërlei opzicht. Die in zijn eigen vlees zaait, zal uit het vlees verderfenis maaïen. En dat kan niet anders, want vlees en bloed zullen het Koninkrijk Gods niet beërven.

Wanneer het zaaien niet is een zaaien van het beginsel der genade, is het niet anders dan een zaaien uit het vlees. De vernieuwing des harten staat altijd en in alles op de voorgrond. En dat is de apostel in zijn strijd met de Galaten bij vernieuwing bewezen.

„Maar die in de Geest zaait, zal uit de Geest het eeuwige leven maaïen.” En dat is de kern der zaak waarop de apostel in zijn Galatenbrief gewezen heeft. Het is dan ook de vraag of wij het ware levensbeginnsel vanuit de dierbare werkingen van de Geest kennen. En wordt dat in ons hart en leven gemist, dan staan wij Zijn werk tegen. Want Hij werkt vanuit het Woord des Geestes aan het heil van onze onsterfelijke ziel, vermanend, onderwijzend en lokkend. En wee onzer als dat tegen ons getuigen zal. De Geest des Heeren zal de mens daarin eeuwig veroordelen. Wat ons een aansporing is Zijn hartvernieuwende werkingen met ernst te zoeken, eer het voor eeuwig te laat is.

In het zaaien door de Geest, wordt hier reeds de vrucht daarvan gesmaakt. De Heere laat het hart delen in de vertroosting van Zijn genade tot versterking in het geloof dat Hem aankleeft. En aan het einde van de loopbaan zegt de Heere: „Komt gij gezegenden Mijns Vaders! beërf dat Koninkrijk hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld.” Om alsdan door de Geest geleid te worden in al de diepten Gods.

„Doch laat ons goeddoende niet vertragen; want te Zijner tijd zullen wij maaïen, zo wij niet verslappen.” En dat is, in afhankelijkheid van de genade des Heeren volharden in het goede te doen, tegen de stroom op, opdat wij niet zouden verslappen om met de stroom mee te drijven die uitloopt in de dode zee.

„Zo dan, terwijl wij tijd hebben, laat ons goed doen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs.” Want de huisgenoten des geloofs hebben dat in al hun druk en smaad wel in de eerste plaats nodig. Dat doet ons denken aan dit woord van de Heere Jezus: „En Ik zeg ulieden: maak uzelf vrienden uit de onrechtvaardige Mammon, opdat wanneer u ontbreken zal, zij u mogen ontvangen in de eeuwige tabernakelen.” Ja, zij zullen u dan mede ontvangen in het Huis des Vaders als getuigen van uw milddadigheid en liefde op aarde.

„Ziet hoe grote brief ik u geschreven heb met mijn hand.” En dat wordt hier door Paulus betuigd om de valse broeders alle bedenkingen te ontnemen, alsof hij door de felle tegenstand en smaad verzwakt was. Hij had er zelfs des te meer kracht door verkregen zodat hij in staat was en de lust had met zijn deze grote brief te schrijven, wat hij voorheen wel eens een ander liet doen. Ondanks het vuur van haat en smaad dat tegen hem gestookt werd mocht hij met des te meer liefde strijden voor de Naam en zaak des Heeren. En dat was voor alle tegenstanders een bewijs dat de apostel streed tegen het bloed der besnijdenis, om alleen te leren vertrouwen op de bloedige offerande van de gekruiste Christus.

„Al degenen, die een schoon gelaat willen tonen naar het vlees, die noodzaken u besneden te worden, alleen opdat zij vanwege het kruis van Christus niet zouden vervolgd worden.” En zo zijn door alle tijden heen velen bezweken voor de smaadheid van Christus en dan gaat men met berekeningen te werk, om zich veilig te stellen met een zekere veiligheid ten koste van de vrede

VAN DE ADMINISTRATIE

Gaarne willen wij onderstrepen hetgeen Ds. v. d. Ent in een P.S. schreef in het nr. van 24 juni j.l. Als julie met vakantie gaan, vergeet dan „Bewaar het Pand” niet, en maak in een nieuwe omgeving, nieuwe klanten. Het is tot onze blijdschap dat wij deze vakantie-tijd, weer enige verrassingen mogen doorgeven. Voor eerst konden wij vijf nieuwe abonnees noteren en enkele giften voor de uitgave van ons blad ontvangen n.l. f 50,- van mw. F. te Z., f 10,- van K. E. K. te A., en aan kleinere giften, (die even zo gewaardeerd en welkom zijn) f 20,-. Hartelijk dank voor dit alles. Via Ds. v. d. Ent ontvingen wij voor de arbeid van Ds. den Butter f 25,- van v. d. P. te K. ook daarvoor dank. Wie verrast ons een volgende maal? In het belang van de uitgave van ons blad verzoeke wij nogmaals, adreswijzigingen ons tijdig toe te zenden, en zij, die „Bewaar het Pand” niet ontvingen, mij dat direct te berichten.

Adm. „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74 Alphen aan den Rijn. Giro 70 43 50.

v. d. L.

ONTMOETINGS-DAG TE KAMPEN

D.V. ZATERDAG 28 AUGUSTUS 1976

We willen deze dag in uw gedachten levendig houden en u opwekken zo mogelijk, dus D.V. dan naar Kampen te komen.

De namen van de sprekers noemen we in volgorde van hun spreekbeurt: de predikanten Blom, Slagboom, Kok Sr., Van Leeuwen, Tanis en Van der Ent.

B.

die in Christus is. En dat is in strijd met dit woord: „Het Koninkrijk Gods komt niet met uiterlijk gelaat.” Dat leven past zich niet aan bij bepaalde omstandigheden om zich veilig te stellen. En die halfslachtige mensen werden nog meer onmaskerd met dit woord: „Want ook zijzelf die besneden worden houden de wet niet, maar zij willen dat gij besneden wordt, opdat zij in uw vlees roemen zouden.” Ze zochten velen aan het Evangelie van Christus te onttrekken door het bloed der besnijdenis, om daarin ijdel te roemen bij de Joden.

„Maar het zij verre van mij dat ik zou roemen anders dan in het kruis onzes Heeren Jezus Christus, door welken de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld.”

Bij de inlijving in de gekruiste Christus door de Geest in het geloof, wordt de zondaar overgeplant in Gods Koninkrijk, wat met de wereld niet is te verenigen. En dit bekomt door de oefeningen en beproevingen des geloofs steeds meer diepgang en wasdom.

„Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, maar een nieuw schepsel.”

En dan gaat het niet alleen om de wedergeboorte in engere zin, doch ook in ruimere zin. „En wordt dezer wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing des gemoeds, opdat gij moogt beproeven welke de goede en welbehagelijke en volmaakte wil Gods zij.” En dat bedoelt Paulus ook hier, wat ons blijkt uit dit woord: „En zovelen als er naar deze regel zullen wandelen, over hen zal zijn vrede en barmhartigheid, en over het Israël Gods.”

In de regel des geloofs gaat het om de orde des heils en dat is de beleving van de heilsweldaden, als levendmaking, rechtvaardigmaking, heiligmaking en heerlijkmaking. Het wandelen daarin geeft een innige vermaking des harten te kennen om de Heere daarin te prijzen. Want het is

al uit Hem, door Hem en tot Hem.

„En over hem zal zijn yrede en barmhartigheid.” Vriendelijk zal de Heere op hen nederzien door hen te laten delen in de liefde van Zijn barmhartigheid. Zijn vaderlijke trouw zal daarin ervaren worden.

„Voorts, niemand doe mij moeite aan; want ik draag de littekenen van de Heere Jezus in mijn lichaam.” En dat zegt de apostel met een apostolische autoriteit, dat de valse apostelen de moeite wel kunnen sparen om hem met nog meer vervolging van het Evangelie van Christus af te trekken, daar hij de littekenen van de Heere droeg aan den lijve, als een bewijs van zijn innige standvastigheid in de dienst van zijn Koning. En zo had Paulus tot roem van Gods genade en tot spijt van zijn tegenstanders altijd goede moed, om te leven, te lijden, te strijden en te sterven. En dit woord: „De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met uw geest, broeders, Amen,” had een verstrekkende betekenis. Want gelijk de apostel met zijn hart verbonden was aan de gemeenten van Galatië in al haar nood, was hij er ook mee verbonden aan de troon der genade, tot onderhouding van de gemeenschap der heiligen. Amen.

Galaten 6 : 8.

R. Kok

NAAR DE KATECHISATIE

193

VAN DE KERK (6)

Thans vragen we uw welwillende aandacht voor de z.g.n. „belofte-prediking”!

Men heeft het nog al eens over „belofte-prediking”. Zeer zeker heeft de zuivere prediking zich te richten op de beloften van het Evangelie. De verwerving en deelachtigmaking van het heil in Christus vloeien voort uit de belovende God, uit Zijn beloften. Die belofte was ook vóór de Wet. Galaten 3 : 17.

Nooit ware Adam tot God na de val wedergekeerd, als de Heere niet ware geweest de eerste om hem op te zoeken met de vraag: waar zijt gij? Al de vromen van het oude Verbond zijn zalig geworden uit de vrije genade Gods, in Zijn beloften geopenbaard. En al de beloften, aan Abraham bevestigd, waren nadere uitwerking van de ene moederbelofte: Ik zal vriendschap zetten. We zien bij deszelfs bekendmaking, dat de mens er zelf helemaal buiten viel, want God sprak deze woorden tot de slang, tot de duivel. Met en door deze belofte kwam God Zelf het vriendschapsverdrag, dat de mens met de duivel had gesloten, te verbreken en gaf Hij Zijn Verbond.

Het was de apostel Petrus, die op de Pinksterdag te Jeruzalem tot de 3000 toegebrachten sprak: „Want U komt de belofte toe en uwe kinderen en allen die daar verre zijn, zovelen als er de Heere, onze God, toe roepen zal.” Handel. 2 : 39. Petrus zette dus de lijn van het Verbond voort en sloot zijn prediking aan bij Gods beloften aan Abraham en zijn zaad. Hij wees terug naar deze belofte.

Wanneer nu Petrus de lijn van het Verbond vasthield, wil dat dan betekenen, dat i e d e r, die in het verbond begrepen ligt (zie het antwoord op vraag 74 betreffende de kinderdoop van onze Heidelbergse) ook deelt in de DEEL-ACHTIGMAKING van de beloften? Beslist niet. We lezen toch duidelijk in Rom. 9 : 6b: „Want die zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn”, terwijl toch de apostel in het 4e vers schrijft: „Welke Israëlieten zijn, welker is de aanneming tot kinderen, en de heerlijkheid, en de verbonden, en de wetgeving, en de dienst Gods, en de beloftenissen.”

In verband met de tekst: „Want u komt de belofte toe” moeten we wijzen op twee verkeerde toepassingen, die gemaakt worden.

In „Want u komt de belofte toe” ligt niet opgesloten, dat zij die in persoonlijk bezit hadden door deelachtigmaking. „U toe komt” betekent, dat die voor hen bestemd was. Het vleeselijk Israël meende wel, dat zij de belofte bezaten als Abrahams zaad zijnde en derhalve kinderen Gods waren. Er is thans een verbondsprediking, die van deze zelfde gedachte uitgaat. Je hebt de belofte en dat betekent, dat je dus ook de weldaden hebt. Geloof dit nu, dan ben je dus ook een kind van God, want je bent toch verbondskind! Welk een ontzettende misleiding en zelfmisleiding voor de eeuwigheid!

In verband daarmee is er een tweede gevaar,

namelijk, doordien men de belofte „heeft”, dat men eerst dat moet geloven en dat men DAARNA eerst ontdekt wordt aan zichzelf. Maar zo werkt Gods Geest niet. Dat zien we duidelijk op de pinksterdag te Jeruzalem en bij de toebrenging van de 3000. Vooraf ging de ontdekkende prediking van Petrus in de woorden: „Dien G I J gekruisigd hebt.” Deze prediking, door de Heilige Geest toegepast, sloeg bij deze 3000 zo in, dat zij verslagen uitriepen: „Wat zullen wij doen, mannen broeders?” Verslagen betekent hier „doorstoken”. Het Woord des Heeren was het z w a r d des Geestes, dat hen doorwondde.

Wanneer Gods Geest een zondaar bekeert, krijgt deze niet eerst te doen met de belofte, maar met God. Hij komt er geheel buiten te staan en verstaat, dat er wat gedaan moet worden. „Wat zullen wij doen, mannen broeders?” „Waaruit kent gij uw ellende?” zo vraagt de Heidelbergse in Zondag twee. En dan is het antwoord niet: Uit het Evangelie, maar... „uit de Wet Gods.”

Maar nu zal men opmerken: u hebt zo even gezegd, dat de mens zalig wordt uit de BELOFTE. En nu zegt u, dat men eerst ontdekt wordt aan zichzelf. Zeer zeker en toch is beide waar. Maar men diene hier goed te onderscheiden. Wanneer we zeggen op grond van Gods Woord, zo straks verklaard, dat de mens uit de belofte zalig wordt, dan is dat van Gods kant vandaan als van een belovende God, uit Zijn vrijmachtige genade en eeuwige liefde. „Ik heb U liefgehad met een eeuwige liefde. Daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.” Jer. 31 : 3.

Zo wordt Gods kind teruggeleid tot zalige vertroosting van de vastheid van het heil, in Gods beloften gegarandeerd en vastgelegd. Zo schrijft de apostel in Hebr. 6 : 18: „Opdat wij door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is, dat God liege, een sterke vertroosting zouden hebben, wij namelijk, die de toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hoop vast te houden.” Deze twee onveranderlijke dingen zijn de belofte en de eed Gods.

Anderzijds zien we, dat Gods Geest in het werk van de TOEPASSING der belofte e e r s t ontdekt en plaats maakt voor de rijkdom van het heil, als de inhoud van Gods beloften.

Voorts, wat de zuivere prediking van Gods Woord betreft, zal daarin ook goed tot zijn recht moeten komen: Gods soevereine genade en de volle verantwoordelijkheid van de mens. Maar dit bewaren we voor een volgende les D.V. Echter nog deze vraag: Lezer(es) hebt u ook iets van de waarde en boyenal van de noodzakelijke TOEPASSING van Gods beloften leren kennen? Geve de Heere dat. En geve Hij Gods kind de nadere inleving van de rijke troost uit Zijn dierbare beloften.

v. L.

TUSSEN ISOLEMENT EN ASSIMILATIE

3

We luisteren weer naar Drs. Bos:

„Veel minder, maar toch nog net significant, wijken de groepen van elkaar af op het punt van het bezoek aan de plaatselijke kerk of wijkkerk. Vermoedelijk wordt deze kleinere mate van verschil veroorzaakt door het feit dat zowel de chr. gereformeerde als de gereformeerde studenten losser staan ten opzichte van de wijkgemeente. Door het tijdelijk verblijf in een wijkgemeente waarbij dan nog vaak tussentijds van kamer wordt veranderd, is de binding aan de plaatselijke wijkgemeente niet zo groot. Bovendien zullen studenten waarvan de vrienden of verloofden in andere wijken wonen, gauwer geneigd zijn in andere kerken te kerken.

Van belang is ook de relatie tussen de al of niet onderschreven normen enerzijds, en de verwachte sancties op het zich niet houden aan diezelfde normen — de sociale controle — anderzijds. Indien een groepslid de groepsnormen niet onderschrijft, maar wel scherpe reacties vanuit de groep verwacht, dan is duidelijk dat dit groeps-lid ofwel rebelleert, ofwel zich in zijn gedrag refereert aan normen van andere groepen.

Op deze manier vinden we de „culturele pendant” van de externe sociale integratie. Vergelijking tussen de normen van verschillende groepen is hierbij uiteraard wel een vereiste. Dit te meer omdat het onmogelijk is op basis van de antwoorden van 35 gereformeerde en 25 chr. gereformeerde studenten een representatief beeld

van het gehele waarden- en normencomplex te verkrijgen.

In de vragen beperken we ons tot vijf normen, (...). Tabel 32a. Een kerklid hoort zondags tweemaal naar de kerk te gaan.

	GVS	c. ger.
(5) zeer mee eens	19	1
(4) mee eens	16	5
(3) geen mening	—	2
(2) mee oneens	—	10
(1) zeer mee oneens	—	7
	35	25

Tabel 32b. Een kerklid hoort dagelijks de Bijbel te lezen :

	GVS	c. ger.
(5) zeer mee eens	24	6
(4) mee eens	10	8
(3) geen mening	1	2
(2) mee oneens	—	5
(1) zeer mee oneens	—	4
	35	25

Tabel 32c. Een kerklid hoort op zondag niet te reizen :

	GVS	c. ger.
(5) zeer mee eens	—	—
(4) mee	8	2
(3) geen mening	6	2
(2) mee oneens	20	10
(1) zeer mee oneens	1	11
	35	25

Tabel 32d. Een (chr.) gereformeerde hoort op een gereformeerde partij te stemmen :

	GVS	c. ger.
(5) zeer mee eens	6	1
(4) mee eens	17	4
(3) geen mening	8	1
(2) mee oneens	2	7
(1) zeer mee oneens	2	12
	35	25

Tabel 32e. Een kerklid hoort de Bijbel als historisch volkomen betrouwbaar te aanvaarden :

	GVS	c. ger.
(5) zeer mee eens	20	2
(4) mee eens	7	4
(3) geen mening	7	2
(2) mee oneens	1	9
(1) zeer mee oneens	—	8
	35	25

Wanneer we het geheel overzien, dan vallen de grote verschillen tussen beide groepen op; elke tabel laat zeer significante verschillen zien. Zelfs in tabel c, waar de meeste G.S.V.-ers zich tegen de hier genoemde gedragsregel uitspreken, is het verschil nog duidelijk.

De vraagstelling is hier wellicht te algemeen geformuleerd; elke regel kent zijn uitzonderingen en deze regel kent zijn vele uitzonderingen. In het onderzoek van v. d. Putten is de vraagstelling nauwkeuriger geformuleerd: Reizen met trein of bus op zondag is in strijd met het vierde gebod (zondagseheiliging). Met deze uitspraak waren 374 van de 499 chr. gereformeerden het zeer mee eens, terwijl 40 het er in elk geval mee eens waren. De vraagstelling in ons onderzoek was weliswaar algemener, maar greep toch terug op dezelfde norm (zondagseheiliging) en is zeer waarschijnlijk ook zo overgekomen en begrepen, getuige de reacties in tabel 34c (de eventuele reacties van ouders en bekenden op overtreding van deze norm).

Dit laatste geldt ook voor tabel d, ook hier kan de vraagstelling misverstanden wekken; immers wat is een gereformeerde partij? Hoort bijvoorbeeld de A.R.P. hier ook bij? Ook hier hebben de meeste ondervraagden wel begrepen dat dit de bedoeling was, gezien tabel 34d.

Hetzelfde geldt voor tabel e.

Ook het verschil in spreidingsmaat is een opvallend iets. In tabel a en b zijn de antwoorden van de G.S.V.-ers te vinden in de categorieën 4 en 5, voor tabel d en e geldt dit in iets mindere mate. De antwoorden van de chr. gereformeerden vertonen een grotere spreiding. Dit wijst er wel op dat de desbetreffende normen bij de G.S.V.-ers universeel zijn, met andere woorden, dat deze (deel-)gemeenschap een grotere mate van culturele integratie kent dan de groep van chr. gereformeerde studenten.

Samenvoeging van tabel 32a-e levert het volgende beeld op :

Tabel 33. Culturele integratie.

	GVS	c. ger.
0-5	—	4
6-10	—	11
11-15	3	4
16-20	15	5
21-25	17	1
	35	25

Dat bovenstaande conclusie juist is, wordt ook door de volgende tabel bewezen. Hier worden de reacties op eventuele overtreding van bovengenoemde normen vermeld. In het algemeen geldt dat de ouders van de G.S.V.-ers iets minder zullen reageren dan die van de chr.gereformeerde studenten. geldt in iets mindere mate voor de kennissen.

Daar vijf chr. gereformeerde studenten opgaven geen vrienden en kennissen te bezitten die lid waren van de eigen kerk, zijn de door hen gegeven reacties buiten beschouwing gelaten.

Dit artikel zou te lang worden, wanneer we nu tabel 34 zouden opnemen. We hopen dit in een volgend nummer te doen. Dat zal dan ook het laatste artikel over dit onderwerp zijn.

B.

HERMANN FRIEDRICH KOHLBRUGGE

2

In het boek over Kohlbrugge, waarover we in ons artikel schreven, volgt na de inleiding en verantwoording van Ds. W. Aalders en Ds. D. van Heyst een deel dat handelt over **Kohlbrugge's leven**, met korter of langer artikelen over : Kohlbrugge, een man Gods door Dr. Aalders en Ds. Van Heyst.

De gemeente te Elberfeld door Dr. A. de Quervain.

Kohlbrugge's eerste preek in de Nederlandse Hervormde Kerk door Dr. K. Groot.

Kohlbrugge te Halle a.s. Saale door Dr. K. Groot. Kohlbrugge's preek in de Amsterdamse Zuiderkerk door Dr. D. Kalmijn.

Utrechtse herinneringen aan Kohlbrugge door Drs. B. van Ginkel.

Kohlbrugge's Elberfeldse levensperiode door Dr. D. Kalmijn.

Het artikel Kohlbrugge, een man Gods, is kort, maar zegt veel en daarom nemen we dat hier over. Dr. Aalders en Ds. Van Heyst schrijven het volgende :

„De meeste schrijvers zijn gebonden aan de tijd, waarin zij leven. Zij spreken uit wat in hun tijd leeft. De roem, die zij oogsten, is dat zij onder woorden brengen wat iedereen graag wil horen: Er zijn echter telkens ook zeldzame enkelingen, die ver boven hun tijd uitrijzen. De tol, die zij betalen moeten, is miskenning, spot en eenzaamheid. Zulk een enkeling was Dr. Hermann Friedrich Kohlbrugge (1803 - 1875). In zijn dagen was hij een verketterde en uitgebannen theoloog, die in geen kerkformatie paste, en die een gemeente buiten zijn landsgrenzen moest vinden, in Elberfeld. Thans wordt hij in Nederland, Duitsland, Zwitserland, Canada, en tal van andere landen geëerd als een man Gods om zijn geschriften, terwijl de preken en bijbelverklaringen van zijn roemruchte tijdgenoten nauwelijks meer gekend en gelezen worden.

De enige verklaring daarvan is, dat Kohlbrugge weigerde om vanuit een ingebeelde wijsheid en verlichting de Bijbel „problematisch” te behandelen. De Bijbel was voor hem de schrik van Gods heilige en verdoemde Wet en de godzaligheid van Christus, die ons redt van het verderf en met God verzoent. Zo hebben Kohlbrugge's geschriften een geestelijke substantie, die men in het hedendaagse christendom zelden meer tegenkomt. Hij schreef niet uit de tijd voor de tijd, maar uit de eeuwigheid voor de eeuwigheid. Met recht kan men hem dus zien als iemand aan wie Christus' woord bewaarheid is: „Wie in Mij gelooft, strömen van levend water zullen uit zijn innerlijk vloeien” (Joh. 7 : 38).”

In het artikel over Kohlbrugge's eerste preek in de Ned. Herv. kerk lezen we op blz. 21 van een verklaring: „dat de heer K. gedurende zijn lidmaatschap en tijdens hij tot candidaat en proponent bij de Hersteld Luth. Gemeente aangesteld

was, zich voor zover het consistorie bekend was, onaanstotelijk in zijn leven en wandel gedragen had en hetzelfde uitgenomen hetgeen aanleiding gegeven had tot zijn ontslag als proponent bij de Gemeente, steeds onberispelijks van hem vernomen had.” „Moet dit „steeds” niet vervangen worden door het woord niets?

In het artikel van Dr. Groot over Kohlbrugge te Halle komt ook een samenvatting voor van een preek, die Kohlbrugge daar op 25 april 1858 voor een grote schare gehouden heeft, waaronder vele professoren en een groot aantal studenten. Uit die samenvatting nemen we het volgende over :

„Is het geweten ontwaakt, waar de wet om haar recht blijft aanhouden, daar wordt Gods toorn gevoeld en erkend: ik heb de eeuwige dood verdiend; dan komt ook de levensvraag van het verslagen geweten: kan God mij mijn zonden vergeven? Juist als men weet dat men niets toe kan doen tot eigen „verbetering”, als men trots alle goede gezindheden zich toch verloren gevoelt, daar spreekt de Rechter vrij, de goddeloze ontvangt de schuldvergeving als vrije daad van Gods ontferming. Daaraan kennen wij de levende God, zoals Hij Zich neerbuigend inlaat met wat stof en as, vloek- en doemwaardig is. Hij overweldigt de man, die des doods is, zodanig met Zijn liefde, dat hij de reiniging van zijn zonden niet vergeet en levenslang voor de zonde gaat vrezén.

Die zondevergeving wordt ontvangen door de van Jezus. Daarmee is de hele Persoon met alles wat de verhoogde Heere voor de zondaren verworven heeft. Wiens naam van de geboorte af zonde heet, die kan voor God geen genoegdoening voor zijn rechtvaardigheid aanbrengen. Maar de Naam Zaligmaker heeft die genoegdoening aangebracht door volkomen gehoorzaamheid. In Zijn dood is Adam gekruisigd en gestorven. Die genade werpe men niet weg, door die Naam grijpe men het koord dat God van de hemel af toewerpt, en de engelen zullen juichen om de redding van hem die verloren was, maar in de Naam, geloofd heeft. Want een ieder die in Jezus gelooft, ontvangt vergeving van zonden. Geloven is voor waar houden wat God belooft in Zijn Woord, al schreeuwen alle duivelen dat het niet voor zo'n zondig mens kan zijn als men zichzelf gevoelt. Is hier gevaar voor de zeden of voor misbruik? Evenmin als er gevaar is voor koninklijk goud of zilver als wettig betaalmiddel, is er gevaar voor het geloof in de koninklijke Naam, zonder welke wij in de hemel niets verkrijgen. Maar met dat geloof mogen wij zeggen: Mijn zonde en mijn vloek, dat zijt Gij, o He(e)re Christus, en ik houd mij aan U naar Uw toezegging, in U ben ik rechtvaardig voor God en ik smee door U de belofde zegen af.”

Dr. Groot voegt hieraan o.a. het volgende toe : „Deze gedachten ontwikkelde Kohlbrugge in zijn preek op die zondagmorgen van de 25ste april 1858 in de Dom te Halle, op zijn beurt weer een résumé gevend van de bijbelse heilsfeiten, zoals ze door de reformatoren, ontgaan van alle menselijke bijmengsels, op grootse en overtuigende wijze weer aan het licht gebracht waren. Ditmaal was het uitsluitend een exposé van die grondwaardigheden, die overigens in elke preek van Kohlbrugge, hoeveel kennis van de Schrift met hoofd en hart veronderstellend of hoe exegetisch verrassend ook bij een minder aansprekende bijbeltekst, het leidend motief waren om de vrije en soevereine genade voor mensen die in Adam uit het beeld Gods geraakt waren, te verkondigen.”

Deze preek was over Handelingen 10 : 42 en 43. Zie de blz. 40 vv van het boek.

Kohlbrugge heeft een moeilijk leven gehad. Dat blijkt ook uit het artikel van Dr. Kalmijn over Kohlbrugge's Elberfeldse levensperiode. Maar het begin van dat artikel is treffend :

„5 maart 1975 was het een eeuw geleden, dat Dr. Hermann Friedrich Kohlbrugge op de leeftijd van nog geen 72 jaar overleed. „Hij ontsliep zo vredig, zacht en rustig, als men niet vrediger, niet rustiger, niet zachter inslapen kan.” Dit laatste is een aanhaling. Zie blz. 61.

Let op de vrome, en zie naar de oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn. Ps. 37 : 37.

B.

VOOR DE JEUGD

BESTE JONGELUI !

Gideon 70

„Als nu Gideon gekomen was aan de Jordaan, over met de driehonderd mannen, die met hem waren, zijnde moede, nochtans vervolgende.”

Richt 8 : 4

Gideon zette dus de strijd voort. We hebben dat een beetje historisch zoeken te belichten. We hebben er ook een les uit proberen te trekken voor het kerkelijke leven. Degenen die bij de Jordaan teruggingen zijn niet de beste voorbeelden.

Een slecht voorbeeld, doet slecht volgen, zo luidt een bekend spreekwoord. Ik zou ten deze jullie willen zeggen: Volgt deze slechte voorbeelden niet. En toch zijn er zo velen die dat doen. En nu kom ik nog even op het persoonlijke terrein van het leven terecht.

Daar moet niet alleen een strijd gevoerd worden tegen de vijanden die buiten zijn, maar ook tegen de vijanden die binnen zijn. En dat zijn er nog al wat. Ik hoop, als ik daar het een en ander over ga schrijven, dat ik niet over jullie hoofden heenschiet. Hoe eenvoudig ik ook probeer te schrijven, zo bekruipt mij toch wel eens de vrees dat dit gebeurt. Zo ontmoette ik laatst een ouderling, nota bene! die nog nooit gehoord had van „binnenpraters”. Hij wist niet wat dat waren. Toen we hem op een eenvoudiger manier hadden duidelijk gemaakt, dat dit de stemmen van binnen zijn in het hart van een mens, die een mens van alles zoeken wijs te maken, als namelijk dat alles wat hij beleefd of denkt beleefd te hebben, toch maar bedrog is, toen begon er een klein beetje een licht op te gaan.

Dat deze jeugdige ouderling dit niet wist, kan ik hem nog niet eens kwalijk nemen ook. Ik neem het wel die dominee kwalijk, waaronder deze ouderling diende. Want die schijnt er zijn schaapjes nooit op gewezen te hebben. En iets waar je nooit van gehoord hebt, daar kun je ook niets van weten. Ik hoop inmiddels dat ik voor mijn lezers geen „nieuws” schrijf, als ik het even terzijde over „binnenpraters” had.

Het ging nu in ons betoog over „binnenlandse vijanden”. Die zijn nog verger dan de „buitenlandse”. De „buitenlandse” kun je nog een keer over de grens krijgen. Maar die „binnenlandse” zijn niet uit te roeien schier. Dat is de duivel, die zich nestelt in het hart van elk mens en die als een vreselijke tyran zijn onderdanen er toe aanzet om kwaad te doen. Hij zoekt ze iedere keer tot de zonden te verleiden. De wereld is een machtig hulpmiddel van deze „leugenaar en mensenmoordenaar” van de beginne. Die gebruikt hij om de mensen met zijn aanlokselen te bekoren en ze zo in zijn strikken te krijgen. Men gaat dan in de wereld op, om uiteindelijk ook met de wereld onder te gaan.

De onderdanen van de vorst der duisternis hebben hun vermaak in alles wat verkeerd is. Men neemt ook deel aan de strijd. Er zijn in het leven bepaalde in het oog lopende zonden. Men om de mensen met zijn aanlokselen te bekoren bedrijft de zonden „gieriglijk”.

Doch nu kan het gebeuren dat men onder de prediking opgeroepen wordt tot bekering. De strijd tegen de duivel, de zonde, de wereld en 't gen te gaan in zijn leven. Een wellustige zal eigen boze bestaan moet gestreden worden. Men schijnt in te zien, dat deze toch wel schadelijk zijn. En daarom probeert men met „man en macht” daarvan af te komen. Zo zal b.v. een drankzuchtige proberen de zucht naar drank tegen te gaan in zijn leven. Een wellustige zal proberen zijn wellusten wat te betomen. Iemand die los in zijn mond is en nog al eens vloekt, zal proberen een beetje op zijn woorden te letten. Een verkwister gaat wat zuiniger leven. Iemand die driftig is en dan tot verkeerde daden komt, probeert zijn driften wat te beheersen. Op zichzelf zijn dit natuurlijk niet te verwaarlozen zaken. Doch waar schuilt nu het gevaar, waar zovelen in trappen? Dat schuilt hier, dat als men op de weg der „verbetering” een beetje vorderingen heeft gemaakt, dat men het er dan verder bij laat zitten. Men is in de strijd gauw tevreden. Een drankzuchtige is niet meer dronken. Een wellustige gaat zich niet meer aan bepaalde schanddaden te buiten. Een vloeker hoor je zelden meer een verkeerd woord zeggen enz.

En dan denkt men dat hiermede de strijd gestreden is. Men heeft geen moeilijkheden meer. De onrust waarin men tijdelijk verkeerd heeft, is verdwenen. Men is innerlijk tot rust gekomen. En men vlijt zichzelf met de gedachte dat het nu wel in orde is. Wat moet er eigenlijk nog meer gestreden worden? Zij zien geen vijanden meer. Als ze dan nog eens iemand ontmoeten, die altijd en overal vijanden ziet, dan kan men zulk een mens beslist niet begrijpen. Je hoeft, zeggen ze dan, toch je hele leven niet te strijden? Dan kom je nooit klaar. Kom, kom, niet zo somber hoor. Ik heb ook gevochten en de overwinning behaald. En nu heb ik vrede. Houden zo! En ze gaan rustig naar huis. Zo zijn er velen die rustig naar de eeuwigheid gaan. Zij menen dat het wel met hen staat, terwijl het hen juist wel eens kwalijk zou kunnen gaan. Want, wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden. Maar dat hebben zij niet gedaan. Zij hebben niet volhard tot het einde. En daarom vrees ik voor het „einde” van zulke mensen.

Die driehonderd mannen, die de voetstappen van Gideon drukten, waren moede. Nu, dat is te begrijpen. Het waren maar mensen, van gelijke beweging als iedereen. En als je dan al zolang in de strijd verkeerd hebt, dan wordt je tenslotte vermoeid. Je zoudt zeggen: Als er mensen waren, die een geldig excuus konden voortbrengen, om nu de strijd maar aan een ander over te laten, dan waren zij het wel. Doch nu lezen we juist van hen: Nochthans vervolgende! Ondanks dat zij moede waren, zetten zij toch de strijd voort.

Zij waren er niet mede tevreden dat de vijanden tot aan de Jordaan verdreven waren. Zij moesten ook het „overjordaanse” uit. Hij moest het „gehele” land uit, dat moest in zijn geheel gezuiverd worden. Zij geven ten deze het goede voorbeeld, ter navolging!

Wat een lessen zitten ook hierin voor de kerk. Zij heeft altijd de strijd te voeren. Zij is niet klaar met slechts het aanbrengen van enkele hervormingen. Zij moet geheel vernieuwd worden.

De Kerk moet van alle vijanden gezuiverd worden. En dat niet alleen plaatselijk of landelijk, maar ook wereldlijk. En zolang we in deze bedeling leven, komt de Kerk daar nooit mee klaar. Die strijd kan de strijders, die de wacht naar buiten hebben te betrekken, zo moede maken. Het kan hen de vraag doen stellen: Zouden wij er nu maar niet mee op houden? Laat een ander nu ook maar eens wat doen. Wij hebben er het onze wel aan gedaan. Als iemand, die moede is, van die moedeloze klanken laat horen, dan moet men hem dit maar niet al te kwalijk nemen. Want zonder het goed te praten, is het wel goed te begrijpen. Doch de ware strijders in het Koninkrijk Gods, zullen, ondanks dat ze moede zijn en daarom ook wel eens moedeloos zijn, nochtans doorgaan met vervolgen. Want zij kennen maar een begeerte, namelijk dat het „gehele” land gezuiverd wordt, dat alle vijanden overal vandaan verdreven worden. Die ene begeerte is in hun hart door God gelegd, en daarom gaan zij door, ook al zijn zij wel eens moede. Want het gaat tenslotte niet om hun zaak, hun rust, maar om des Heeren zaak. Zijn Naam en Zijn eer is er mee gemoeid, en daarom mag er geen vijand blijven leven.

Zo is het nu ook met de ware strijders, als het over de „binenlandse vijanden” gaat. Behoren jullie daar ook bij, jongens en meisjes? Dan zullen jullie er niet mee tevreden zijn, dat je dit en dat, bepaalde onhebbelijkheden in je leven overwonnen hebt, dat je nu als een nette jongen en een net meisje over de wereld gaat. O zeker, ik veracht dat niet. Maar die goed in zijn hart gekeken heeft, die zal het zelf zeggen: Dat is de buitenkant maar. En dat is niet genoeg. Er zitten van binnen nog zoveel vijanden. Die moet ik vervolgen, totdat de laatste uit uitgeroeid. De strijd tegen allerhande boze gedachten, die zo maar, ongevraagd in je binnenste opkomen, kan zo zwaar zijn. Die strijd kan je zo moede maken. Het lijkt wel of alles tevergeefs is. En dan kan de verzoeking komen, om, als je ziet en hoort hoe gauw een ander het voor elkaar heeft, om er ook maar een punt achter te zetten, om de strijd maar te staken, om de achtervolging maar niet voort te zetten. Doch zodra de strijd gestaakt wordt krijgt de vijand weer vrij spel.

Dat is zo de ervaring van de „Gideonsbende”. Daar hebben die anderen zo geen last van, zie

je. Maar die Gideonsbende, dat zijn de ware strijders, die moeten de vijanden blijven vervolgen, ook al zijn zij wel eens moede. En dan ervaren zij het toch, dat het Israëls God is, die krachten geeft. Van Wie al het volk zijn sterkte heeft. En daarom gaan zij voort. Zij kunnen niet rusten voordat alle goddelozen van de aarde verdaan zullen zijn en er geen zondaars meer wezen zullen. Zij worden dan in de strijd gesterkt door de beloften uit het Woord van God: De zondaars zullen van de aarde verdaan worden, en de goddelozen zullen niet meer zijn. En daar zij dit „geloven”, zeggen zij: Loof de HEERE, mijne ziel. Hallelajah! Ps. 104 : 35.

Doch ik moet weer gaan eindigen. Sterkte toegebeden in de strijd, ook aan mijn jonge vrienden. Als je moedeloos bent, moet je maar denken: Hun geeft Hij moed en krachten, die hopen op Hem wachten.

Jullie aller vriend:

Ds. H. C. v. d. Ent

BOEKBESPREKINGEN

EERST LAMMEREN, DAN SCHAPEN - door Ds. Joh. v. d. Poel - Uitgave van Boekhandel G. J. van Horssen - Barneveld

Dit boek van 225 blz. bevat preken en meditaties van de predikant der Oud Geref. Gemeente in Nederland te Ede. Vooraf gaat nog „een gebed van een Arabier, in het nederlands vertaald uit een oud handschrift”. De titel van het boek is ontleend aan de eerste preek. We kennen Ds. Van der poel al sedert ongeveer 1942. Hij was toen nog jong predikant te Giessendam. Zo af en toe preekte hij in Enkhuizen. Dan onderbrak hij zijn reis in Zaandam, waar hij logeerde bij een vriend. Het was in de oorlog en de verbandingen waren slecht. Daarom was het gastvrij onthaal bij een vriend van harte welkom. Zo hebben we Ds. Van der Poel ook leren kennen en hem meermalen horen preken. We kunnen ons nog herinneren, dat hij eens een der preken hield, die nu in dit boek voorkomt.

We vinden in dit werk Ds. Van der Poel helemaal terug. Hij is een singuliere prediker, die de dingen op zijn wijze zegt. Hij hoeft niet naar woorden te zoeken, maar wordt soms door de veelheid van ge-

dachten van zijn onderwerp afgebracht. We moeten geen uitgebreide exegese verwachten en ook geen preken, die aan de regels van de homiletiek voldoen. De inhoud is de hoofdzaak. De prediking moet voorwerpelijk-onderwerpelijk zijn. Zo wordt wel gezegd en terecht. Nu, de preken van Ds. van der Poel zijn steek voorwerpelijk, omdat het Voorwerp des geloofs een rijke plaats krijgt in zijn prediking. De preken zijn ook zeer onderwerpelijk, want er komt duidelijk in naar voren hoe de Heere werkt in de harten van zondaren.

Af en toe laat Ds. Van der Poel zich gaan en spreekt hij over zijn persoonlijke ervaringen en bevinding. Zo is hij ook in de omgang. Daardoor kan ieder weten wat men aan hem heeft en wie deze prediker van vrije genade is.

Het is natuurlijk mogelijk om opmerkingen te maken, maar na wat we al gezegd hebben lijkt ons dat niet nodig. Een enkele opmerking moet ons echter van het hart. Op blz. 16 schrijft Ds. Van der Poel: „Ja, dit is liefde zonder weerga! Ze zijn als reine schepselen uitverkoren vóór de tijd, tot een eeuwige gelukzaligheid na de tijd. Het gaat over de uitdrukking: als reine schepselen. We kunnen die uitdrukking en ook die gedachte niet vinden in de Heilige Schrift. Onze belijdenis zegt het op grond van Gods Woord anders. Zie Dordtse Leerregels, hoofdstuk I, artikel 7. Daar lezen we: Deze verkiezing is een onveranderlijk voor-nemen Gods, door hetwelk Hij vóór de grondlegging der wereld een zekere menigte van mensen, niet beter of waardiger zijnde dan anderen, maar in de gemene ellende met anderen liggende, uit het gehele menselijk geslacht, van de eerste rechtheid door hun eigen schuld vervallen in de zonde en het verderf, naar het vrije welbehagen Zijns wils, tot de zaligheid, louter uit genade, uitverkoren heeft in Christus, den welken Hij ook van eeuwigheid tot een Middelaar en Hoofd van alle uitverkorenen, en tot een fundament der zaligheid gesteld heeft.

Tenslotte. In dit boek vindt men onderwijs en troost en daarom bevelen we het van harte aan.

Het boek kost f 28,50.

STEMMEN UIT GENEVE

Uitgave van De Gereformeerde Bibliotheek te Goudriaan Z.H.

In maart j.l. is de 35e bundel van deze Stemmen verschenen. Daarin zijn preken opgenomen van Calvijn over Job, in aansluiting met de vele preken, die al in vorige bundels opgenomen werden.

Het gaat in deze bundel over 6 preken over Job 33. Een aanbeveling is niet nodig.

De bundels kosten f 4,— per stuk.

B.

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

HOTEL DREYEROORD - OOSTERBEEK
Telefoon 085-333169

Voor bijbels, boeken en muziek

is **LINDENBERG** uniek!
Grote voorraad
Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 4-8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

Het adres voor al uw **GOEDE BOEKEN**. lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalmboekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50
Veenendaal
Telefoon 08385 13978
Postbus 177

Voor een **SERIEUZE BIJVERDIENSTE** contact opnemen met M. van Ooijen, Telefoon 078 - 21153

Voor al Uw

- ★ **BOEKEN**
- ★ **BIJBELS en**
- ★ **PSALMBOEKEN**

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783
B.G.G. 05250 - 1531

PLAATST UW FAMILIEBERICHTEN
IN
„BEWAAR HET PAND”

ZENDINGS DAG

van de Chr. Geref. Kerk te Elburg

D.V. OP WOENSDAG 14 JULI 1976

in de Gereformeerde Kerk, Vrijheidstraat 1.

Aanvang 's morgens 10.15 uur.

Leiding: Ds. H. v. Leeuwen

Sprekers : Ds. A. v. d. Weerd te Zeist
Ds. M. C. Tanis te Sliedrecht
Pauze. Koffie met broodjes verkrijgbaar.
14.00 uur: Ds. H. C. v. d. Ent te Katwijk aan Zee.
Ds. J. Catsburg te Katwijk aan Zee, (voor de Spaanse Evang. Zending).
Ds. A. Baars te Urk.
Sluiting ± 16.30 uur.